

Biuletyn Polonistyczny

20.10.2023

Data wydarzenia: 23.10.2023 g.17:00 - 25.11.2023

Uroczyste otwarcie wystawy "To czego nie widać. Kulisy prac konserwatorskich nad rzeźbą Chrystusa Frasobliwego z kaplicy Boimów we Lwowie"

Typ wydarzenia: Wystawa

Miejscowość: Warszawa

Organizatorzy: Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą
POLONIKA

Waży 280 kilogramów, wykonana ponad 400 lat temu z wapienia biogenicznego, po raz pierwszy w swojej historii została zdemontowana i poddana wnikliwym badaniom. Rzeźba Chrystusa Frasobliwego, przeznaczona by na wysokości 26 metrów wieńczyć kopułę kaplicy Boimów we Lwowie, od 24 października br. będzie centralnym eksponatem wystawy *To czego nie widać*, w warszawskiej galerii Okno na Kulturę.

Wydarzenie objęte zostało honorowym patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotra Glińskiego oraz Ambasadora Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej Wasyla Zwarycza.

Wernisaż wystawy odbędzie się 23 października 2023 r. o godz. 17:00, w galerii Okno na Kulturę, ul. Krakowskie Przedmieście 17 w Warszawie (wstęp z zaproszeniem).

W wydarzeniu swój udział zapowiedzieli m.in. Lila Onyszczenko, doradca mera Lwowa ds. ochrony dziedzictwa kulturowego, Taras Woźniak, dyrektor Lwowskiej Narodowej Galerii Sztuki im. Borysa Woźnickiego, przedstawiciele Ambasady Ukrainy w RP oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa.

– Kaplica Boimów jest jednym z najcenniejszych zabytków znajdujących się nie tylko we Lwowie, ale i w całej Europie Środkowo-Wschodniej. – mówi Dorota Janiszewska-Jakubiak, dyrektor Instytutu POLONIKA. - Fundatorem kaplicy był Jerzy Boim, który pochodził z Węgier i związany był z dworem króla Stefana Batorego. Obiekt tworzyli rzemieślnicy pochodzący często z krańców ówczesnej Rzeczypospolitej. Przez wiele lat kaplica była mauzoleum rodowym, potem przechodziła różne koleje losu aż do momentu, kiedy stała się obiektem zabytkowym pod opieką jednego z lwowskich muzeów, czyli Lwowskiej Narodowej Galerii Sztuki.

Figura Chrystusa Frasobliwego, która wieńczy kopułę kaplicy, pochodzi z ok. 1610 roku, jest przykładem niezwykle cennej rzeźby z końca epoki renesansu. Ze względu na bardzo zły stan zachowania musiała zostać poddana pracom konserwatorskim, które finansuje i nadzoruje Instytut Polonika. Dzięki współpracy z dyrekcją Lwowskiej Narodowej Galerii Sztuki i lwowskimi służbami konserwatorskimi mogliśmy rozpocząć prace przy obiekcie. Najpierw we Lwowie, a potem tutaj w Polsce. Wystawa jest pretekstem do spotkania z wyjątkową rzeźbą, nad którą opiekę nam powierzono. Czujemy niezwykle odpowiedzialność, a zaufanie, którym obdarzyło nas środowisko ukraińskie, tym bardziej podkreśla wyjątkowość tego przedsięwzięcia - zaznacza dyrektor.

Ponad 20-osobowy, interdyscyplinarny zespół specjalistów, wykorzystując najnowocześniejsze metody naukowe, przeprowadził badania, których wyniki możemy poznać na ekspozycji przygotowanej przez Instytut Polonika. Wystawa opowiada o specyfice pracy konserwatora zabytków przez pryzmat poszczególnych działań, jakie zostały podjęte, w stosunku do jednej rzeźby.

Ekspozycja „To czego nie widać” to zaproszenie do wejścia w rolę konserwatora zabytków - mówi Marta Kruczyńska z Instytutu Polonika, kuratorka wystawy. – To opowieść o licznych i różnorodnych działaniach, które trzeba wykonać, zanim ważny obiekt światowego dziedzictwa zostanie zabezpieczony i oddany do ponownego eksponowania w miejscu przeznaczenia. To również próba przybliżenia działań, jakie podejmuje Instytut Polonika nieprzerwanie od ponad pięciu lat w celu ochrony polskiego dziedzictwa materialnego znajdującego się poza obecnymi granicami naszego kraju. Wystawa może być dla odwiedzających swego rodzaju wyzwaniem, podobnie jak materia, z którą pracują konserwatorzy. Staraliśmy się, na ile to możliwe, przybliżyć etapy prac badawczych i konserwatorskich. Współczesne metody badań zabytków są oparte na niezwykle skomplikowanej technologii wykorzystującej najnowsze odkrycia naukowe z dziedzin fizyki i chemii. Liczymy na Państwa ciekawość, dociekliwość i zainteresowanie tak złożonym tematem. Mamy nadzieję, że wystawa zainspiruje Państwa do własnych poszukiwań i odkryć.

Pierwsze kwerendy archiwalne na temat kaplicy Boimów zostały przeprowadzone przez Instytut Polonika w 2019 roku. W wyniku kwerend w 20 archiwach położonych na terytorium Ukrainy i Polski oraz analizy 46 publikacji zebrano wyniki, które pozwoliły oszacować, jakiego rodzaju prace konserwatorskie można było podjąć przy figurze oraz samej kaplicy. Głównym celem prac konserwatorskich przy rzeźbie Chrystusa Frasobliwego było zabezpieczenie obiektu przed wpływem destrukcyjnych czynników atmosferycznych i przywrócenie pierwotnych walorów artystycznych, przy zachowaniu cech świadczących o wielowiekowej historii obiektu. Kluczowym zadaniem było zachowanie integralności kompozycji rzeźbiarskiej jako całości przedstawienia.

Wnikliwe badania mogły być przeprowadzone tylko dlatego, że figurę udało się zdemontować i przetransportować. Działanie to okazało się jednak niezwykle trudne i wymagające od konserwatorów wykorzystania niestandardowych rozwiązań.

– Cały proces demontażu odbywał się na rusztowaniu otwartym, którego nie mogliśmy zakotwiczyć, aby nie niszczyć połaci dachowej kopuły kaplicy. Aby figurę bezpiecznie przenieść, musieliśmy ustawić dodatkową platformę boczną i zbudować na niej specjalną klatkę, w której ustawiliśmy na czas transportu rzeźbę ważącą 280 kg – mówi Paweł Jędrzejczyk, konserwator zabytków. – Moment, kiedy ta klatka z rzeźbą przekraczała obrys rusztowań, podwieszona pod ramię trzydziestometrowego dźwigu, był dla nas pełen emocji. Mieliśmy świadomość, że gdybyśmy coś źle wymierzili i obliczyli, to nie byłoby już odwrotu. Wszystko jednak przebiegło bez najmniejszych zakłóceń i Chrystus zstąpił po 400 latach na lwowski bruk, budząc żywe zainteresowanie przechodniów – dodaje.

Wystawa „To czego nie widać” jest efektem działań Instytutu Polonika, których celem jest ochrona polskiego dziedzictwa poza granicami kraju, realizowana poprzez projekty badawcze, konserwatorskie i popularyzatorskie. Ważnym celem i misją Instytutu jest zwrócenie uwagi na bezsprzeczną wartość działań dotyczących dbałości o wspólne dziedzictwo kulturowe Polski i wielu krajów świata, w których Polacy pozostawili niezatarty ślad.

Prace przeprowadził zespół konserwatorów pod kierunkiem konserwatora zabytków Pawła Jędrzejczyka i nadzorem prof. Janusza Smazy.

Prace przy figurze mogły się odbyć dzięki staraniom i partnerstwu miasta Lwowa, Lwowskiej Narodowej Galerii Sztuki im. Borysa Woźnickiego i Instytutu Polonika. Część funduszy na konserwację zebrała i przekazała „Fundacja Rozwoju Edukacji i Nauki Bankowej” Wyższej Szkoły Bankowej we Lwowie.

Wystawa prezentowana będzie w dn. **24.10-25.11.2023 r.** w galerii Okno na Kulturę, ul. Krakowskie Przedmieście 17, Warszawa, wstęp wolny.

28 października o godz. 15:00 w galerii Okno na Kulturę odbędzie się oprowadzanie kuratorskie z udziałem konserwatorce Paulina Zalewskiej, która prowadziła badania nad rzeźbą Chrystusa Frasobliwego.

Link do wydarzenia: <https://tiny.pl/cjbkf>

Wystawa jest dostępna w trzech wersjach językowych (polskiej, ukraińskiej, angielskiej).

Ekspozycji towarzyszy plakat promocyjny przygotowany przez znanego polskiego artystę Andrzeja Pągowskiego.

Kurator wystawy – Marta Kruczyńska, Instytut Polonika

Patronat honorowy:

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotr Gliński

Ambasador Ukrainy w RP Wasyl Zwarycz

Partnerzy wystawy:

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej we Lwowie

Miasto Lwów

Lwowska Narodowa Galeria Sztuki im. Borysa Woźnickiego

Patronat medialny:

PAP, Polskie Radio, Polskie Radio dla Zagranicy, Radio dla Ukrainy, TVP Polonia, Architektura i Murator, portal Nowa Europa Wschodnia, Kurier Galicyjski, Renowacje i Zabytki, Spotkania z Zabytkami

Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA (Instytut Polonika) - jest wyspecjalizowaną, państwową instytucją kultury powołaną w 2017 r. przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotra Glińskiego. Instytut prowadzi projekty o charakterze konserwatorskim, naukowo-badawczym, edukacyjnym i popularyzatorskim. Dzięki nim zachowywane są materialne świadectwa naszych dziejów, przywracana jest pamięć o ważnych dla współczesnych Polaków osobach oraz istotnych faktach historycznych.

Kontakt dla mediów:

Lukrecja Jaszewska

Rzecznik prasowy

e- mail: ljaszewska@polonika.pl

tel. 797 141 381

Biuletyn Polonistyczny

Adres: galeria Okno na Kulturę, ul. Krakowskie Przedmieście 17, Warszawa

Opłata: bez opłat

Do pobrania:

- plakat_TO_CZEGO_NIE_WIDAC.jpg

Słowa kluczowe: Lwów, historia sztuki